

Motion till riksdagen 2005/06:Ub430

av Mikael Oscarsson (kd)

Barnkonventionen och valfrihet inom barnomsorgen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge föräldrarna större möjlighet att själva ta hand om sina barn.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten för kommuner att skapa valfrihet i barnomsorgen, exempelvis genom att införa någon form av kommunalt vårdnadsbidrag.

Motivering

”Sverige var ett av de första länder som ratificerade konventionen om barnets rättigheter. Därmed har vi åtagit oss att garantera dessa rättigheter för alla barn och ungdomar i vårt eget land.” Så skriver Lena Hjelm-Wallén i förordet till UD:s trycksak Konventionen om barnets rättigheter i juni 1996 (UD in-formerar 1996:2).

I inledningen av FN:s barnkonvention fastslås att Sverige ”som en av konventionsstaterna” är övertygat om att ”familjen, såsom den grundläggande enheten i samhället och den naturliga miljön för alla dess medlemmars och särskilt för barnens utveckling och välfärd, bör ges nödvändigt skydd och bistånd så att den till fullo kan ta på sig sitt ansvar i samhället”. Vidare erkänner Sverige att ”barnet, för att kunna uppnå en fullständig och harmonisk utveckling av sin personlighet, bör växa upp i en familjemiljö, i en omgivning av lycka, kärlek och förståelse”.

Men kommer denna övertygelse och detta erkännande ”detta bindande åtagande” till praktisk tillämpning i dagens svenska familjepolitik?

Svensk lag och rättstillämpning diskriminerar i dag barnfamiljer där en förälder är hemma och på så vis sköter omsorgen om sina barn själv. För att få del av den ekonomiska hjälpen, såsom pensionspoäng, sjukpenning, bostadsbidrag och annat från den allmänna samhällsservicen, tvingas föräldrarna

Fel! Okänt namn på

lämna sina små i den offentliga barnomsorgen och att ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. Svensk lag och rättstillämpning tar dessutom ingen hänsyn till hur bundet barnet är till sina föräldrar. Detta politiskt konstruerade system strider mot vad de flesta av oss kallar anständighet, solidaritet och grundläggande mänsklig frihet. Det går inte heller att blunda för att det strider mot FN:s barnkonvention.

Begreppet familj är i det närmaste borttaget ur svensk lagstiftning och tillämpning. Detta medför att det skydd, bistånd eller erkännande som FN:s barnkonvention garanterar familjen alls inte kan erhållas från svensk lagstiftning. I stället motverkas familjerna av den svenska familjepolitiken. I sammanhanget kan vi notera att Sverige ligger i världstoppen vad gäller skilsmässor, tillfälliga samboförhållanden och ensamstående föräldrar.

Även om det är väsentligt med stöd till ensamstående föräldrar utifrån de särskilda behov de har, måste lag och rättstillämpning också följa det åtgående Sverige bundit sig till: att skydda och bistå familjen.

Den ovan citerade konventionstexten har sin utgångspunkt i ett barnperspektiv och nämner endast i förbigående det ansvar föräldrarna har gentemot sina barn, men den svenska föräldrabalken (1949:381) beskriver det mer utförligt. Där framgår att detta ansvar omfattar skyldigheten att ge barnen "en god omvårdnad, trygghet och fostran" samt att "hålla barnet under uppsikt". Men den svenska familjepolitiken leder "högst avsiktligt" till att föräldrarna i stället överlämnar sina små till utomstående för dessa uppgifter. Det vill säga till personer eller institutioner som "enligt svensk lag" inte har ansvaret.

Av det ovan sagda kan man dra slutsatsen att svensk familjepolitik har mål och konsekvenser som kraftigt avviker från vad Sverige förbundit sig till, genom att ratificera FN:s barnkonvention med dess skrivelser enligt ovan. Den avviker även mot själva grundintentionen i hela konventionen som ofta sammanfattas med att "vid alla åtgärder som rör barnet skall barnets bästa komma i främsta rummet".

Regeringens familjepolitik har inte som primärt mål barnens bästa. Barnens situation får komma i andra hand, samhällsekonomiska faktorer i första hand. För att dölja detta faktum används argumentet att det endast är inom den offentliga barnomsorgen som våra små kan få den sociala och pedagogiska stimulans de behöver. Den underförstådda innebörden är alltså att föräldrarna inte är tillräckligt kompetenta att ta hand om sina egna barn.

Vi kan dock konstatera att Sverige genom att ratificera barnkonventionen redan har tagit ställning för att föräldrarna är tillräckligt kompetenta och att familjen är den bästa miljön för våra små.

Att barnens situation i Sverige är anmärkningsvärt dålig i många avseenden, trots våra goda förutsättningar, torde vara uppenbart. En analytisk komplikation är att problemen ofta börjar visa sig senare, inte sällan i samband med puberteten. Då visar det sig att vi i Sverige återigen ligger i världstoppen, denna gång i så föga smickrande avseenden som antal ungdomar som drabbas av depressioner, försöker ta livet av sig och lyckas med det, eller ordineras antidepressiva medel.

Den barnpsykiatriska expertisen förefaller vara överens om att ett grundläggande problem för barnen är frånvaron av goda vuxenkontakter. Den bris-

Fel! Okänt namn på

ten är en oundviklig konsekvens av en familjepolitik som har kvinnans frigörelse som mål, samt familjernas sönderfall och storskalig kollektiv barnomsorg som väl kända och medvetet accepterade konsekvenser. Av det ovan sagda drar vi slutsatsen att svensk familjepolitik har mål och konsekvenser som kraftigt avviker från vad FN:s barnkonvention föreskriver i artiklarna 3 och 4:

Artikel 3. pkt 1: Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska barnets bästa komma i främsta rummet.

Artikel 4: Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga lagstiftnings-, administrativa och andra åtgärder för att genomföra de rättigheter som erkänns i denna konvention. I fråga om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ska konventionsstaterna vidta sådana åtgärder med utnyttjande till det yttersta av sina tillgängliga resurser och, där så behövs, inom ramen för internationellt samarbete.

Sverige saknar inte resurser men vilja hos den politiska majoriteten att göra något åt saken.

Till sist vill jag också ta upp det folkliga uppror som vuxit fram ute i kommunerna under de senaste åren, när det gäller bristen på valfrihet i barnomsorgen. Det är medborgare som upprörs över orättvisan i att inte barnomsorgspengarna fördelas till alla barn. De sitter inte tysta längre, utan tar initiativ till namninsamlingar med krav på folkomröstning för eller emot att ekonomiska resurser ska ges även till de föräldrar som inte utnyttjar den kommunala barnomsorgen. I Uppsala har man t.ex. samlat ihop över 8 000 namn med kravet att Uppsala ska arrangera en folkomröstning i frågan.

Sedan exakt ett år har antalet kommuner frågan aktualiserats i på ett eller annat sätt ökat med 30, från 53 till 83 kommuner. I de kommuner där folkomröstningar redan har genomförts, har det blivit tydliga bifall till att kommunerna ska kunna fördela pengarna mer rättvist. Flera kommuner har därför skrivit till regeringen och begärt att få bli försökskommuner i väntan på den lagändring som krävs för att de ska kunna följa den demokratiskt uttalade folkviljan. Självklart bör dessa kommuner få bli försökskommuner!

Stockholm den 29 september 2005

Mikael Oscarsson (kd)